

ДОДАТОК А
Копії публікацій

**Харківський національний університет
радіоелектроніки**

**Кафедра економічної кібернетики та управління
економічною безпекою**

**СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ:
НАУКА, ІННОВАЦІЇ ТА БІЗНЕС-ОСВІТА**

**матеріали
II Міжнародної науково-практичної
конференції**



**2 листопада 2021 року
м. Харків**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ РАДІОЕЛЕКТРОНІКИ**

Кафедра економічної кібернетики та управління економічною безпекою

**СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ:
НАУКА, ІННОВАЦІЇ ТА БІЗНЕС-ОСВІТА**

**матеріали
II Міжнародної науково-практичної конференції**

2 листопада 2021 року

Харків 2021

УДК 330.341; 338.24; 005 (06)

Сучасні стратегії економічного розвитку: наука, інновації та бізнес-освіта. Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 2 листопада 2021 р.) / За заг. ред. Т. В. Полозової [та ін.]. Харків: ХНУРЕ, 2021. 189 с.

У збірнику містяться матеріали, що були подані на II Міжнародну науково-практичну конференцію «Сучасні стратегії економічного розвитку: наука, інновації та бізнес-освіта» (м. Харків, 2 листопада 2021 року).

Праці науковців охоплюють такі тематичні напрями досліджень: сучасні економічні теорії та історія економічної думки; світове господарство: нові виклики та інноваційні форми міжнародних економічних відносин; єдиний цифровий ринок Європейського союзу; економіка та управління національним господарством; розвиток сучасного підприємництва в умовах впливу та протидії гібридним загрозам; інформаційні технології в бізнесі: електронна комерція та віртуальна торгівля; економіка природокористування та сучасні проблеми охорони навколишнього середовища; демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика; бухгалтерський облік, аналіз і аудит: національні особливості та світові тенденції; сучасні математичні методи, моделі та інформаційні системи в економіці; фінанси, страхування та банківська справа; економіка підприємства та корпоративне управління: безпека бізнесу та модернізація бізнес-процесів; інновації в бізнес-освіті.

Для науковців, викладачів, аспірантів, а також фахівців, що займаються дослідженням питань соціально-економічного розвитку та забезпечення економічної безпеки підприємств, галузей, регіонів та країни.

УДК 330.341; 338.24; 005 (06)

Автори є цілком відповідальними за висловлені ідеї, висновки та пропозиції.

Праці відтворюються безпосередньо з авторських оригіналів.

У разі використання матеріалів збірника посилання на авторів і видання обов'язкове.

Репродукціювати та тиражувати без офіційного дозволу ХНУРЕ забороняється.

ISBN 978-966-659-334-7

DOI: 10.30837/978-966-659-334-7

- © Кафедра економічної кібернетики та управління економічною безпекою, 2021
- © Харківський національний університет радіоелектроніки, 2021
- © Колектив авторів, 2021

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет радіоелектроніки
Науково-дослідний центр індустріальних проблем розвитку НАН України
Департамент економіки і міжнародних відносин Харківської обласної державної адміністрації
Українська асоціація з розвитку менеджменту та бізнес-освіти
Державний університет інфраструктури і технологій
Латвійський університет, Латвія
Університет Бабеш-Большой, Клуж-Напока, Румунія
Білоруський національний технічний університет, Білорусь
Вища школа економіки, менеджменту і публічного адміністрування, Словаччина
Громадська організація «Nasz Dom», Польща
Будапештський університет технологій та економіки, Угорщина
Міжнародний інститут інноваційних освітніх технологій
Асоціація «Міжнародний науково-освітній трест»
Громадська організація «Silk Road», Польща
Університет Анже, Франція
Університет національної та світової економіки, Болгарія

ЧЛЕНИ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО КОМПІТЕТУ КОНФЕРЕНЦІЇ

Валерій Семенець, ректор Харківського національного університету радіоелектроніки, д.т.н., професор, Україна.
Тетяна Полозова, завідувач кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою, Харківський національний університет радіоелектроніки, д.е.н., професор, Україна.
Людмила Горохова, директор Української асоціації з розвитку менеджменту та бізнес-освіти, Україна.
Ксенія Якушенко, завідувач кафедри маркетингу, Білоруський національний технічний університет, к.е.н, доцент, Білорусь.
Валерія Прокопенко, директор Міжнародного інституту інноваційних освітніх технологій, д.е.н., професор, Україна.
Надія Белікова, учений секретар Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України, д.е.н., доцент, Україна.
Петро Лашин, директор Департаменту економіки і міжнародних відносин Харківської обласної державної адміністрації, Україна.
Михайло Фабуш, проректор із закордонних зв'язків, Вища школа економіки, менеджменту і публічного адміністрування, PhD, Словаччина.
Байба Шавриня, д.е.н., професор, Університет Латвії, Рига, Латвія.
Адріана Тірон-Тудор, д.е.н., професор, Університет Бабеш-Большой, Клуж-Напока, Румунія.
Богуслав Бліхарський, віце-президент громадської організації «Nasz Dom», Польща.
Надія Дубровіна, координатор міжнародних проектів, Вища школа економіки, менеджменту і публічного адміністрування, к.е.н., PhD з фінансів, Словаччина.
Лазло Вертемі, доцент, Будапештський університет технологій та економіки, PhD з економічних наук, PhD з юридичних наук, Угорщина.
Георгій Іоффе, президент асоціації «Міжнародний науково-освітній трест», Україна.
Яцек Новак, член громадської організації «Silk Road», PhD, Польща.
Девід Кайла, заступник декана факультету права, економіки та управління, Університет Анже, PhD, Франція.
Костадин Коларов, директор Інституту підприємництва, Університет національної та світової економіки, PhD, доцент, Болгарія.
Ірина Колупасва, професор кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою, д.е.н., професор, Україна, *модератор конференції*.
Олена Мурзабулатова, доцент кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою, к.е.н., Україна, *секретар конференції*.

Ministry of Education and Science of Ukraine
 Kharkiv National University of Radio Electronics
 Research Center for Industrial Development Problems of National Academy of Sciences
 Department of Economics and International Relations of Kharkiv Regional
 State Administration
 Ukrainian Association for Management Development and Business Education
 State University of Infrastructure and Technologies
 University of Latvia, Latvia
 Babeş-Bolyai University, Cluj-Napoca, Romania
 Belarusian National Technical University, Belarus
 Higher School of Economics, Management and Public Administration, Slovakia Non-
 governmental organization «Nasz Dom», Poland
 Budapest University of Technology and Economics, Hungary
 International Institute of Innovative Educational Technologies
 International Scientific and Educational Trust
 Association Non-governmental organization «Silk
 Road», Poland University of Angers, France
 University of National and World Economy, Bulgaria

MEMBERS OF THE CONFERENCE ORGANIZING COMMITTEE

Valerii Semenets, Rector of Kharkiv National University of Radio Electronics, Doctor of
 Technical Sciences, Professor, Ukraine.
 Tetiana Polozova, Head of Department of Economic Cybernetics and Management of Economic
 Security, Kharkiv National University of Radio Electronics, Doctor of Economic Sciences,
 Professor, Ukraine.
 Lyudmyla Gorokhova, Director of Ukrainian Association for Management Development and
 Business Education, Ukraine.
 Kseniya Yakushenko, Head of Marketing Department, Belarusian National Technical
 University, PhD in Economics, Associate Professor, Belarus.
 Valeriia Prokopenko, Director of International Institute of Innovative Educational
 Technologies, Doctor of Economic Sciences, Professor, Ukraine.
 Nadiia Bielikova, Academic Secretary of Research Center for Industrial Development Problems
 of National Academy of Sciences, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor, Ukraine.
 Petro Lashyn, Director of the Department of Economics and International Relations of Kharkiv
 Regional State Administration, Ukraine.
 Michal Fabuš, Vice-rector for Foreign Affairs, PhD, School of Economics and Management in
 Public Administration in Bratislava, Slovakia.
 Baibas Šavriņas, Dr.oec., Professor, University of Latvia, Riga, Latvia.
 Adriana Tiron Tudor, Dr., Prof. univ., Babeş-Bolyai University, Cluj-Napoca, Romania.
 Boguslaw Blicharski, Vice-president NGO «Nasz Dom», Poland.
 Nadiya Dubrovina, Associate Professor, Csc., PhD, Department of Economics and
 Finance, School of Economics and Management in Public Administration in Bratislava, Slovakia.
 László Vértessy, Dr. habil, PhD jur, PhD oec, Associate Professor, Budapest University of
 Technology and Economics, Hungary.
 Georgii Ioffe, President Association «International Scientific and Educational Trust», Ukraine.
 Jacek Nowak, Member of NGO «Silk Road», PhD, Poland.
 David Cayla, PhD, Associate Professor of Economics and Vice-Dean of the Faculty of Law,
 Economics and Management at Angers University, France.
 Kostadin Kolarov, PhD, Associate Professor, Director Institute of Entrepreneurship University
 of National and World Economy, Bulgaria.
 Iriina Kolupaieva, Professor of Department of Economic Cybernetics and Management of
 Economic Security, Doctor of Economic Sciences, Professor, Ukraine, *Moderator of the
 conference.*
 Olena Murzabulatova, Associate Professor of Department of Economic Cybernetics and
 Management of Economic Security, Candidate of Economic Sciences, Ukraine, *Secretary of the
 conference.*

3MICT

<i>David Cayla</i>	
THE ISSUES OF PUBLIC REGULATION OF COMPETITION.....	9
<i>Kolisnyk M.M.</i>	
MESURER LA MATURETE DU DEVELOPPEMENT DURABLE DIGITAL DES PETITES ET MOYENNES ENTREPRISES	13
<i>Kolupaieva I.V., Abdulsamad Al-Dhabab</i>	
INSTRUMENTS OF ANTI-CRISIS MANAGEMENT IN THE CONTEXT OF ENSURING SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF THE COMPANY.....	16
<i>Kolupaieva I.V., Afolabi Ibrahim F.O.</i>	
MODELS OF ACCESSING CRISIS MANAGEMENT OF ENTERPRISES IN TERMS OF COVID-19.....	18
<i>Kolupaieva I.V., Polozov M.O.</i>	
TYPES OF INFORMATION TECHNOLOGIES IN ENTERPRISE MANAGEMENT.....	21
<i>Kolupaieva I.V., Polozova O.O.</i>	
CLASSIFICATION OF ECONOMIC INFORMATION SYSTEMS.....	24
<i>Kolupaieva I.V., Shaposhnyk B.V.</i>	
THEORETICAL ASPECTS OF RISK ASSESSMENT IN THE SYSTEM OF ECONOMIC SECURITY OF ECONOMIC ENTITIES.....	26
<i>Kolupaieva I.V., Tkachenko A.G.</i>	
MECHANISM OF INNOVATIVE DEVELOPMENT OF THE ENTERPRISE: ECONOMIC ESSENCE AND ELEMENTS.....	29
<i>Ovsiuchenko Y.V., Boichenko M.Y.</i>	
SYSTEMATIZATION OF THE CREATIVE PROCESS IN MANAGEMENT.....	31
<i>Peresada O.V.</i>	
SHADOW COMPONENT OF ECONOMIC ACTIVITY: CONTENTS AND BASIC CONCEPTS.....	33
<i>Polozova T.V., Alzoubi Laith Abdel Karim Mohammad</i>	
FACTORS INFLUENCING THE INNOVATION AND INVESTMENT ACTIVITIES OF THE ENTERPRISE.....	36
<i>Polozova T.V., Kravchenko M.V.</i>	
STAGES OF FORMATION OF THE INVESTMENT STRATEGY OF THE ENTERPRISE.....	39
<i>Polozova T.V., Kyslichenko A.P.</i>	
INNOVATIVE POTENTIAL OF THE ENTERPRISES AS BASE OF ITS DEVELOPMENT.....	42
<i>Polozova T.V., Kutsenko Yu.A.</i>	
PECULIARITIES OF THE ADAPTATION MECHANISM OF ENTERPRISES TO THE CHALLENGES OF THE EXTERNAL ENVIRONMENT.....	45
<i>Polozova T.V., Mokhammed Rabeakh</i>	
FINANCIAL POTENTIAL OF THE ENTERPRISE: THEORETICAL ASPECTS	48
<i>Polozova T.V., Obeid Lara Hodor</i>	
EVALUATION OF ECONOMIC EFFICIENCY OF ENTERPRISE ACTIVITY: THEORETICAL ASPECTS.....	51
<i>Polozova T.V., Sheiko I.A.</i>	
PERSPECTIVES AND CHALLENGES OF DIGITAL DEVELOPMENT IN UKRAINE.....	54

<i>Pribylnova I.B., Muzychenko A.S.</i>	
METHODOLOGICAL APPROACHES TO ASSESSING THE VALUE OF A BUSINESS.....	57
<i>Pribylnova I.B., Pribylnov A.O.</i>	
IMPACT OF DIGITALIZATION ON THE ECONOMIC SECURITY OF SMALL AND MEDIUM-SIZED ENTERPRISES.....	59
<i>Sheiko I.A., Kurdenko O.V.</i>	
ANALYSIS OF FOREIGN DIRECT INVESTMENTS AND INVESTMENT ATTRACTIVENESS OF UKRAINE.....	62
<i>Sheiko I.A., Nassuf Hamidou</i>	
ANALYSIS OF MULTI-CRITERIA PROJECT SELECTION TECHNIQUES.....	65
<i>Sheiko I.A., Storozhenko O.V.</i>	
ANALYSIS OF IT SECTOR DEVELOPMENT IN UKRAINE.....	68
<i>Sheiko I.A., Storozhenko O.V.</i>	
ROLE OF UKRAINIAN MACHINERY INDUSTRY IN EXPORT DIVERSIFICATION.....	71
<i>László Vértessy</i>	
MUNICIPAL FUNDING VEHICLES IN EUROPE.....	74
<i>Гришко С.В., Могилат В.А.</i>	
ЗОВНІШНІ КОМУНІКАЦІЇ БІЗНЕСУ В БЕЗПЕКОВОМУ ЛАНДШАФТІ.....	77
<i>Гришко С.В., Пивоар А.О.</i>	
КОРПОРАТИВНА КУЛЬТУРА ЯК ЕЛЕМЕНТ БЕЗПЕКИ БІЗНЕСУ.....	79
<i>Діденко Є. В.</i>	
ІННОВАЦІЙНИЙ ДОСВІД ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА РОЗВИТКУ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ.....	82
<i>Діденко Є.В., Косінов А.Л.</i>	
ОРГАНІЗАЦІЯ КОНТРОЛЮ РІВНЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	85
<i>Діденко Є.В., Соломаха І.С.</i>	
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ.....	87
<i>Довгопол Н.В., Ізюменцева Н.В.</i>	
ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ВЗАЄМВІДНОСИНАМИ ПРОЄКТНОЇ ГРУПИ У ПРОЦЕСІ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМІСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА.....	89
<i>Довгопол Н.В., Мамедов Руфат Гаїб огли</i>	
КЛАСИФІКАЦІЯ РИЗИКІВ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ.....	92
<i>Кирий В.В., Башкатов В.А.</i>	
КОНКУРЕНТНА РОЗВІДКА ЯК ЕЛЕМЕНТ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ.....	94
<i>Кирий В.В., Водолажченко Д.С.</i>	
ВИКОРИСТАННЯ НЕЧІТКИХ ДАНИХ ДЛЯ ОПТИМІЗАЦІЇ ТРАНСПОРТНИХ ШЛЯХІВ.....	96
<i>Кирий В.В., Міцгеріна Н.В.</i>	
КОНКУРЕНТНА РОЗВІДКА ЯК ЕЛЕМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	98

<i>Кирий В.В., Фастов М.М.</i>	
СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ ЗАХИСТУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ.....	101
<i>Костін Ю.Д., Шейдкий В.А.</i>	
ОСОБЛИВОСТІ СЦЕНАРНОГО ПІДХОДУ В РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКИ.....	103
<i>Курденко О.В., Пішова Є.Д.</i>	
ПОНЯТТЯ ТА ЗНАЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	106
<i>Курденко О.В., Ступак О.М.</i>	
ЗНАЧЕННЯ КРЕАТИВНОЇ ЕКОНОМІКИ У СТРАТЕГІЧНОМУ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ.....	109
<i>Мурзабулатова О.В., Пономарьов С.В.</i>	
ПІДХОДИ ДО ФОРМУЛЮВАННЯ ПРИНЦИПІВ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....	112
<i>Мусієнко В.О., Клименко Д.О.</i>	
ОЦІНКА ЕКОНОМІЧНИХ РИЗИКІВ У ДІЯЛЬНОСТІ ЕНЕРГЕТИЧНИХ КОМПАНІЙ.....	115
<i>Мусієнко В.О., Мандзіна В.І.</i>	
ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	117
<i>Мусієнко В.О., Образцова І.В.</i>	
МЕТОДИ АНАЛІЗУ НАПРЯМУ ІНВЕСТУВАННЯ.....	119
<i>Мусієнко В.О., Шаповалов О.В.</i>	
СТРАТЕГІЯ FINTESCH В УКРАЇНІ: ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ.....	122
<i>Полозова Т.В., Бессараб Д.І.</i>	
ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ СКЛАДУВАННЯ У ТОРГОВЕЛЬНІЙ ЛОГІСТИЦІ ПІДПРИЄМСТВА.....	125
<i>Полозова Т.В., Бобко Н.В.</i>	
СХЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПЕРЕВІЗНОГО ПРОЦЕСУ В КОНТЕКСТІ ТРАНСПОРТНОЇ ЛОГІСТИКИ.....	127
<i>Полозова Т.В., Гаджієва Саміра Анар кизи</i>	
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА КЛЮЧОВІ ХАРАКТЕРИСТИКИ КОМАНДИ ПРОЄКТУ.....	130
<i>Полозова Т.В., Сабіров С.С.</i>	
ОСОБЛИВОСТІ ТА СКЛАД СТРАТЕГІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	132
<i>Полозова Т.В., Сейдова Г.М.</i>	
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЗАХИСТУ КОМЕРЦІЙНОЇ ТАЄМНИЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	135
<i>Прийльнова І.Б., Калінін К.М.</i>	
ЕКОНОМІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ НАЦІОНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА ЯК ОСНОВА ЕКОНОМІЧНОГО ТА СОЦІАЛЬНОГО ПРОГНОЗУВАННЯ.....	137
<i>Прийльнова І.Б., Шаповалов О.В.</i>	
ЗАВДАННЯ І МЕТОДИ ПРОГНОЗУВАННЯ НТП НА РІЗНИХ СТАДІЯХ ЙОГО РОЗВИТКУ.....	140
<i>Синіговцев О.М.</i>	
РОЗВИТОК МІЖНАРОДНОЇ БІЗНЕС-ОСВІТИ В УМОВАХ ЦИФРОВИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД.....	143

<i>Соколова Л.В., Аль-Фахор Ескндер Суліман Салти</i>	
ХАРАКТЕРИСТИКА ВНУТРІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ПРОМислового ПІДПРИЄМСТВА.....	146
<i>Соколова Л.В., Бузецька Е. І.</i>	
СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА.....	149
<i>Соколова Л.В., Галанов О.Р.</i>	
ПРИНЦИПИ СИСТЕМОГО ПІДХОДУ ДО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ КОНКУРЕНТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА.....	152
<i>Соколова Л.В., Литвинова А.В.</i>	
ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ПОКАЗНИКІВ ДЛЯ АНАЛІЗУ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ РЕГІОНУ.....	155
<i>Соколова Л.В., Осадчук М.О.</i>	
КЛАСИФІКАЦІЯ ТА МЕТОДИ ОЦІНКИ БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩА ПІДПРИЄМСТВА.....	158
<i>Соколова Л.В., Сажнева Г.О.</i>	
ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ДІАГНОСТИКИ ВІТЧИЗНЯНИХ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ.....	161
<i>Соколова Л.В., Сатай М.В.</i>	
ВИЗНАЧЕННЯ ДЕФІНІЦІЇ КАТЕГОРІЇ «ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА».....	164
<i>Соколова Л.В., Сичова Т.Ю.</i>	
ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ВИРОБНИЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА.....	167
<i>Солодкий В.С.</i>	
СИСТЕМА КОНКУРЕНТНОЇ РОЗВІДКИ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	170
<i>Станьковська І.М., Коцаба Н.В.</i>	
МАРКЕТИНГ ЯК СКЛАДОВА УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА.....	173
<i>Степанова О.В.</i>	
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ФОРМУВАННЯ, ЗРОСТАННЯ ТА ОНОВЛЕННЯ СКЛАДОВИХ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ.....	176
<i>Степанова О.В., Книшов Д.С.</i>	
ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕКЛАМНИХ ЗАХОДІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	180
<i>Стороженко О.В., Малахова О.Ю.</i>	
ПОРІВНЯННЯ ТРУДОМІСКОСТІ ВИГОТОВЛЕННЯ КОРОНОК З ВИКОРИСТАННЯМ САД/САМ ТА БЕЗ ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	183
<i>Фісун К.А.</i>	
ВИБІР ПРОЦЕДУР ГРУПОВОГО УЗГОДЖЕННЯ НАПРЯМКУ РОЗВІТКУ ПОЛІГРАФІЇ.....	186

Мусієнко В.О.,

к.т.н., доцент кафедри економічної кібернетики

та управління економічною безпекою,

Харківський національний університет радіоелектроніки

Образкова І.В.,

студент,

Харківський національний університет радіоелектроніки

МЕТОДИ АНАЛІЗУ НАПРЯМУ ІНВЕСТИВАННЯ

Зростання національної економіки значною мірою залежить від ефективності фінансової галузі. Як найбільш ризиковий сегмент ринкової економіки, фондовий ринок вирішує завдання акумулювання грошових ресурсів з метою їх вкладення в перспективні проекти. У ринковій економіці ринок цінних паперів є основним механізмом перерозподілу фінансових та інших накопичень. Фондовий ринок – це найбільш рухливий сектор економічних процесів, у якому відбувається перетікання капіталів у вигляді цінних паперів. Для будь-якої фінансової системи визначальним фактором є ступінь залученості фондового ринку в процес фінансування інвестиційної активності підприємств.

Основним завданням ринку цінних паперів є залучення інвестицій в економіку та створення умов для їх можливого перерозподілу. Для успішної роботи на фондовому ринку необхідно постійно аналізувати ситуацію на ринку та прогнозувати зміну цін та інвестиційних характеристик цінних паперів. Інвестування в цінні папери відкриває перед інвестором широкі можливості, що стосуються видів угод, здійснюваних під час операцій із цінними паперами, і видів самих цінних паперів [1]. Різні інвестори при виборі об'єкта інвестування застосовують різноманітні методи та критерії оцінки. Нині існують різні напрями аналізу ринку, різні теорії оцінки цінних паперів, серед яких особливе місце займають фундаментальний та технічний аналіз.

Фундаментальний аналіз вивчає причини, що ініціюють рух ринку. У повному обсязі фундаментальний аналіз виконується на чотирьох основних рівнях, а саме: проводиться макроекономічний аналіз, у якому досліджуються ситуації на ринку на основі вивчення попиту та пропозиції; досліджується низка макроекономічних факторів; проводиться галузевий та регіональний аналіз ринку, що дозволяють класифікувати галузі за діловою активністю, по стадіях розвитку та привабливості для інвестицій; проводиться вибір регіону відповідно до заздалегідь визначених вимог. Заключним етапом фундаментального аналізу є вироблення конкретної інвестиційної стратегії та вибір напрямів інвестування, виявлення недооцінених ринком цінних паперів, визначення тих підприємств, в цінні папери яких доцільно вкладення інвестицій.

Гіпотеза ефективного ринку стверджує, що ринок можна розглядати як велику кількість учасників, кожен із яких збирає, обробляє та поширює інформацію. В результаті проведення купівлі та продажу у цих учасників формуються прогнози у вигляді ринкової ціни. Звідси робиться висновок, що у ринковій ціні відображена вся існуюча інформація. Тому деякі фахівці вважають, що, на підставі цієї гіпотези, пошук та аналіз додаткової інформації для прогнозування цін цінних паперів у майбутньому марні, тому що вся інформація, що стосується ціни, вже сконцентрована в їх поточних ринкових цінах. Методи технічного аналізу ґрунтуються на аналізі деякої ретроспективи зміни вартості цінних паперів [2]. Однак, враховуючи, що українські цінні папери мають коротку ринкову передісторію, методи технічного аналізу використовувати, у повному обсязі для прогнозування майбутнього руху цін та моменту укладання угод, важко. У таких умовах актуальним є застосування методик оцінки інвестиційної привабливості цінних паперів, що дозволяє використовувати наявну цінову статистику спільно з методикою фундаментального аналізу.

Особливістю такого підходу до вибору напрямку інвестування є те, що з його допомогою проводиться:

- розгляд сутності процесів, що відбуваються на ринку;
- вивчення причин, що викликають зміну економічної ситуації;
- виявлення складних взаємозв'язків між різними явищами, що відбуваються на досліджуваному ринку;
- всебічний аналіз ринку, вибір, на основі результатів цього аналізу, об'єкта інвестування.

При проведенні аналізу напрямку інвестування, в оцінці конкурентоспроможності підприємства, що є потенційним об'єктом інвестування, необхідно враховувати оцінку інтелектуального капіталу [3]. Інтелектуальний капітал є джерелом конкурентних переваг в умовах середовища, що динамічно змінюється [4]. Крім того, при проведенні аналізу напрямку інвестування, необхідно враховувати оцінку економіко-статистичних показників акцій цього підприємства, їх цінову статистику.

Перелік джерел посилання

1. Барабаш Н.С., Кумченко Т.А. Аналіз ризику, доходу і доходності фінансових інвестицій. Вісник Львівської комерційної академії. Серія: економічна, вип. 16. Львів, 2004. 536 с.
2. Старостенко Г.Г., Торшин Є.О. Побудова алгоритму технічного аналізу на прикладі ф'ючерса на індекс S&P 500. Сучасні питання економіки і права. 2012. Вип. 1. С. 92-99.
3. Євсєєв А. Д. Методологічні аспекти оцінки вартості інтелектуального капіталу. Економіка промисловості. 2012. № 3-4. С. 336-345.
4. Бутнік-Сіверський О.Б. Інтелектуальний капітал: теоретичний аспект. Інтелектуальний капітал. 2002. № 1. С. 16-27.

Наукове видання

**СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ:
НАУКА, ІННОВАЦІЇ ТА БІЗНЕС-ОСВІТА**

Матеріали
II Міжнародної науково-практичної конференції

2 листопада 2021 року
м. Харків

Редактори:
Полозова Тетяна Василівна
Колупаєва Ірина Володимирівна
Мурзабулатова Олена Вячеславівна

Файл надано:
Харківський національний університет радіоелектроніки,
Кафедра економічної кібернетики та управління економічною безпекою,
61166, Україна, м. Харків, пр. Науки, 14,
тел. (057) 702-14-90,
e-mail: sser.conf@gmail.com

Піп. до друку 20.11.2021. Формат 60x84 1/16.
Спосіб друку – ризографія. Умов. друк. арк. 11,0.
Тираж 50 прим. Ціна договірна.

Віддруковано в типографії ФОП Андреев К.В.
61166, Харків, вул. Богомольця, 9, кв. 50.
Свідоцтво про державну реєстрацію
№ 24800170000045020 від 30.05.2003 р.
ep.zakaz@gmail.com
тел. 063-993-62-73



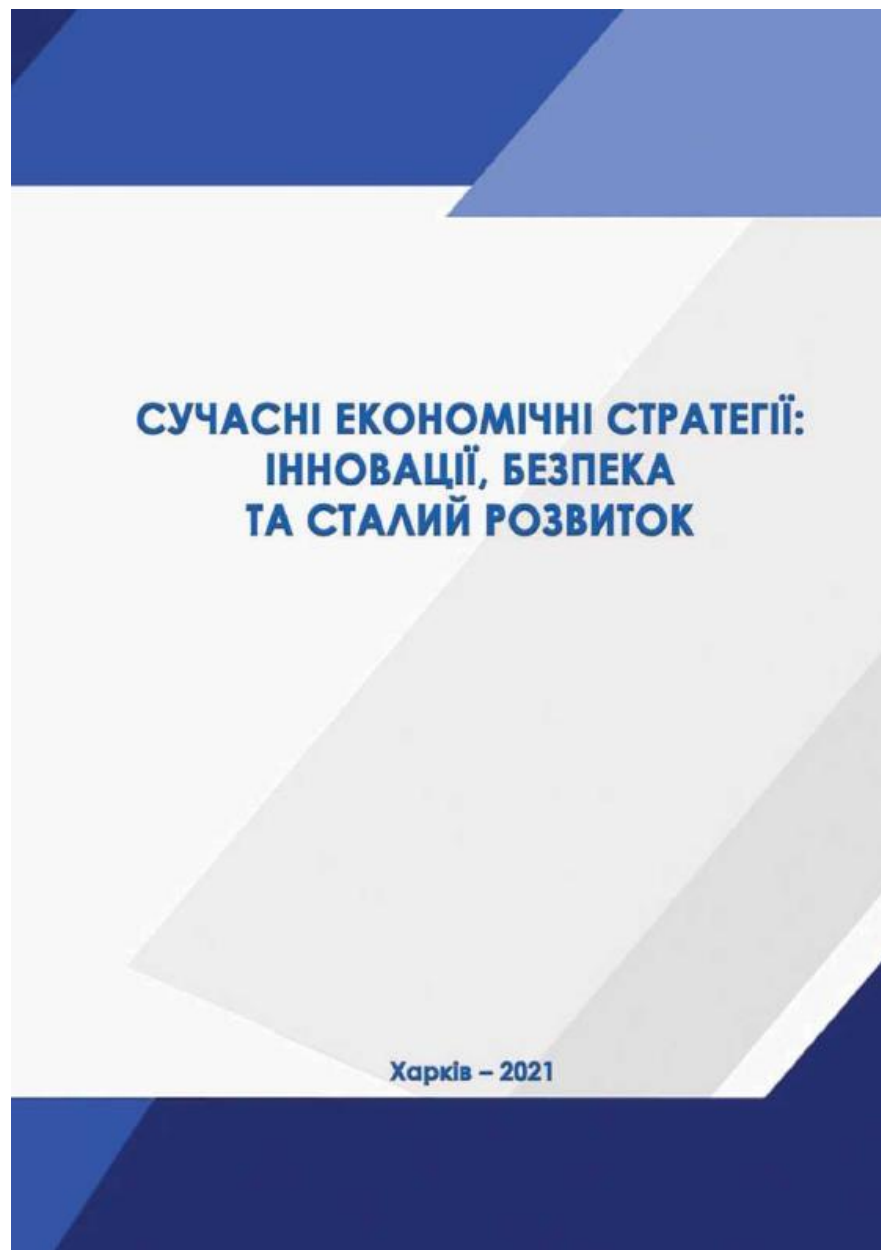
Kharkiv National University of Radio Electronics
**Department of Economic Cybernetics and Management
of Economic Security**

**MODERN STRATEGIES OF ECONOMIC DEVELOPMENT:
SCIENCE, INNOVATION AND BUSINESS EDUCATION**

**Proceedings of the Conference
II International Scientific and Practical Conference**



**November 2, 2021
Kharkiv, Ukraine**



МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ РАДІОЕЛЕКТРОНІКИ

Кафедра економічної кібернетики та управління економічною безпекою

**СУЧАСНІ ЕКОНОМІЧНІ СТРАТЕГІЇ:
ІННОВАЦІЇ, БЕЗПЕКА ТА СТАЛИЙ РОЗВИТОК**

Колективна монографія



Харків 2021

УДК 330.131

Рекомендовано Науково-технічною радою
Харківського національного університету радіоелектроніки
(протокол № 13 від 18.11.2021)

Рецензенти

Отенко В.І., доктор економічних наук, професор, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця.

Тульчинська С.О., доктор економічних наук, професор, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського».

Трохимець О.І., доктор економічних наук, професор, Класичний приватний університет.

Сучасні економічні стратегії: інновації, безпека та сталий розвиток: колективна монографія / За заг. ред. д.е.н., проф. Т.В. Полозової, д.е.н., проф. І.В. Колупаєвої, к.е.н., доц. О.В. Мурзабулатової Харків: ХНУРЕ, 2021. 296 с.

ISBN 978-966-659-336-1

Монографію присвячено дослідженню проблем господарювання економічних агентів на всіх рівнях управління та питанням забезпечення економічної безпеки діяльності окремих підприємств, галузей, регіонів та країни в цілому. Монографія є результатом теоретичних і практичних досліджень з удосконалення науково-методичного забезпечення функціонування суб'єктів господарювання на мікро- та макроекономічному рівнях.

Монографія базується на матеріалах II-ї Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні стратегії економічного розвитку: наука, інновації та бізнес-освіта».

Монографія призначена для науковців, викладачів, аспірантів, а також фахівців, що займаються дослідженням питань соціально-економічного розвитку та забезпечення економічної безпеки підприємств, галузей, регіонів та країни.

Відповідальність за зміст та достовірність матеріалів несуть автори. Редакція залишає за собою право не публікувати матеріали, що не відповідають формату видання, а також істотно змінювати зміст текстів за узгодженням з автором. Думка авторів може не співпадати з думкою членів редколегії.

ISBN 978-966-659-336-1

DOI: 10.30837/978-966-659-336-1

© Кафедра економічної кібернетики та управління економічною безпекою, 2021

© Харківський національний університет радіоелектроніки, 2021

© Колектив авторів, 2021

ЗМІСТ

ВСТУП..... 7

РОЗДІЛ 1

СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ

<i>Kolupaeva I.V., Polozova O.O.</i> ROLE AND IMPORTANCE OF INFORMATION SYSTEMS IN THE ECONOMY.....	11
<i>Ovsiuchenko Y.V., Peresada O.V.</i> SYSTEMATIZATION OF THE CREATIVE PROCESS IN MANAGEMENT.....	16
<i>Sheiko I.A., Kurdenko O.V.</i> INVESTMENT ATTRACTIVENESS OF UKRAINE.....	21
<i>Sheiko I.A., Storozhenko O.V.</i> GROWTH POTENTIAL OF UKRAINIAN MACHINERY AS A TOOL FOR EXPORT DIVERSIFICATION.....	29
<i>Sheiko I.A., Storozhenko O.V.</i> IT SECTOR AS A DRIVER OF ECONOMIC DEVELOPMENT AND INVESTMENT GROWTH IN UKRAINE.....	37
<i>Бабайлов В.К., Мурзабулатова О.В.</i> РОЗРОБКА ГЛОБАЛЬНИХ СТРАТЕГІЙ ЛОГІСТИКИ.....	44
<i>Геслева Н.В., Пронюк Г.В., Ришко Ю.М.</i> ПРОГНОЗУВАННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПОЗИЧАЛЬНИКІВ НА РИНКУ МІКРОКРЕДИТУВАННЯ ЗА ДОПОМОГОЮ МАТЕМАТИЧНИХ МОДЕЛЕЙ.....	51
<i>Діденко Є.В.</i> ІННОВАЦІЙНА СТРАТЕГІЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА РОЗВИТКУ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ УКРАЇНИ.....	60
<i>Костін Ю.Д., Швидкий В.А.</i> СТРАТЕГІЧНИЙ РОЗВИТОК ПРИРОДНИХ МОНОПОЛІЙ В ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИЦІ.....	69

<i>Лебедева Н.А.</i>	
МАРКЕТИНГОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТРАНСПОРТНОЇ СИСТЕМИ.....	81
<i>Мусієнко В.О.</i>	
ЕФЕКТИВНЕ УПРАВЛІННЯ КОРПОРАТИВНИМИ ЗНАННЯМИ – ДЖЕРЕЛО КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ.....	88
<i>Мусієнко В.О., Образкова І.В.</i>	
МЕТОДИКА ВИБОРУ ОБ'ЄКТА ФІНАНСОВИХ ІНВЕСТИЦІЙ.....	93
<i>Степанова О.В.</i>	
МЕТОДИКА БАГАТОКРИТЕРІАЛЬНОЇ ОЦІНКИ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ.....	99

**РОЗДІЛ 2
ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ**

<i>Kolupaieva I.V., Abdulsamad Al-Dhabab</i>	
THEORETICAL ASPECTS OF CRISIS MANAGEMENT OF ENTERPRISES.....	110
<i>Kolupaieva I.V., Afolabi Ibrahim F.O.</i>	
MODELS OF ACCESSING CRISIS MANAGEMENT IN TERMS OF COVID-19 PANDEMIC: A FOCUS ON NIGERIAN ENTERPRISES.....	116
<i>Kolupaieva I.V., Polozov M.O.</i>	
IMPLEMENTATION OF INFORMATION TECHNOLOGY MANAGEMENT AT THE INDUSTRIAL ENTERPRISES.....	122
<i>Pribylnova I.B., Muzychenko A.S.</i>	
PRACTICAL APPROACHES TO BUSINESS VALUE ASSESSMENT.....	128
<i>Polozova T.V., Kyslichenko A.P., Mokhammed Rabeakh</i>	
THEORETICAL AND METHODOLOGICAL APPROACH OF DIAGNOSTICS OF INNOVATION AND INVESTMENT POTENTIAL OF THE ENTERPRISE.....	136
<i>Polozova T.V., Kutsenko Y.A., Alzoubi Laith Abdel Karim Mohammad</i>	
THE CONCEPT OF ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC MECHANISM IN THE CONTEXT OF INNOVATIVE DEVELOPMENT OF THE ENTERPRISE.....	142

<i>Довгопол Н.В., Ізюменцева Н.В.</i>	
УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ВІДНОСИНАМИ У ПРОЄКТНІЙ ГРУПІ.....	151
<i>Кирий В.В., Водолажченко Д.С.</i>	
ОЦІНКА СПОСОБІВ ВИРІШЕННЯ ЗАДАЧІ КОМІВОЯЖЕРА ЗА УМОВ НЕЧІТКИХ ДАНИХ.....	160
<i>Полозова Т.В., Бессараб Д.І.</i>	
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ СКЛАДСЬКОЇ ЛОГІСТИКИ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	165
<i>Полозова Т.В., Бобко Н.В.</i>	
АЛГОРИТМ ПОБУДОВИ ТРАНСПОРТНОЇ ЛОГІСТИЧНОЇ МЕРЕЖІ ПІДПРИЄМСТВА.....	172
<i>Полозова Т.В., Кравченко М.В.</i>	
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА.....	178
<i>Полозова Т.В., Прокопенко В.Ю., Гаджієва Саміра Анар кизи</i>	
ТЕОРЕТИКО-ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ КОМАНДИ ПРОЕКТУ.....	184
<i>Соколова Л.В., Аль-Фахор Ескндер Суліаман Салти</i>	
ВИЗНАЧЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА ТА ОЦІНКА ЙОГО СТАБІЛЬНОСТІ.....	191
<i>Соколова Л.В., Сажнева А.О.</i>	
ТЕОРЕТИЧНА ПЛАТФОРМА ДОСЛІДЖЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ДІАГНОСТИКИ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА.....	201
<i>Соколова Л.В., Сичова Т.Ю.</i>	
СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ ІННОВАЦІЙНО-ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА ТА ОСОБЛИВОСТІ ЙОГО ФОРМУВАННЯ.....	206
<i>Тохтаміш Н.І., Книшов Д.С.</i>	
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕКЛАМНИХ ЗАХОДІВ.....	214

РОЗДІЛ 3
БЕЗПЕКОВІ ВИКЛИКИ ТА МЕХАНІЗМИ СТРАТЕГІЧНОГО
УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

<i>Peresada O.V., Pribyl'nov A.O.</i>	
ASSESSMENT OF THE LEVEL OF ECONOMIC SECURITY OF SMALL AND MEDIUM-SIZED BUSINESSES IN THE CONDITIONS OF DIGITALIZATION.....	221
<i>Діденко Є.В., Соломаха І.С., Косінов А.Л.</i>	
НАПРЯМИ ПРОТИДІ ІТ-РИЗИКАМ У СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	230
<i>Кириї В.В., Міцгеріна Н.В.</i>	
КОНКУРЕНТНА РОЗВІДКА ЯК ЕЛЕМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	236
<i>Кириї В.В., Башкатов В.А.</i>	
КОНКУРЕНТНА РОЗВІДКА ЯК ЕЛЕМЕНТ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ.....	242
<i>Кириї В.В., Фастов М.М.</i>	
ВАЖЛИВІСТЬ ЗАХИСТУ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ДЛЯ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ.....	247
<i>Колупаєва І.В., Шапошник Б.В., Ткаченко А.Г.</i>	
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ РИЗИКУ В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ.....	253
<i>Мусієнко В.О., Клименко Д.О., Мандзіна В.І.</i>	
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	260
<i>Полозова Т.В., Обейд Лара Ходор, Мамедов Руфат Гаїб огли</i>	
УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	266
<i>Полозова Т.В., Сабіров С.С., Сейдова Г.М.</i>	
ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	272
<i>Соколова Л.В., Литвинова А.В.</i>	
НАУКОВО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОЦІНЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ.....	281
<i>Солодкий В.С.</i>	
СТВОРЕННЯ СИСТЕМИ КОНКУРЕНТНОЇ РОЗВІДКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	287

ВСТУП

В умовах нестабільності бізнес-середовища, яке характеризується невизначеністю, підвищеною турбулентністю, впливом значної кількості дестабілізуючих чинників, глобальними та локальними викликами, сталий розвиток та економічна безпека країн, регіонів та підприємств у значній мірі залежать від правильно сформованої економічної стратегії. Необхідність постійного її коригування спричинена появою нових факторів підвищення рівня невизначеності: поєднання тенденції до глобалізації бізнесу та водночас намагання втримати вітчизняний бізнес в межах країн, неузгодженість тенденцій інноваційного розвитку та необхідності утримання стабільного рівня прибутковості вже зараз, поєднання відкритості бізнесу до партнерів, бізнес- та наукової спільноти разом із забезпеченням його економічної безпеки.

Протягом останніх десятиліть у світі здійснюється формування єдиного економічного простору, найвищою точкою розвитку якого є процес глобалізації. Незважаючи на те, що пандемічний період поставив міжнародну економічну співпрацю та інтеграцію на тривалу паузу, серед експертної та наукової спільноти поширена ідея продовження інтеграційних процесів як одного із механізмів економічного відновлення.

Україна має всі шанси взяти участь у глобальних інтеграційних процесах. Проте інтеграція України в глобальну економіку потребує постійного розвитку її економічного потенціалу. Особливу роль в цьому процесі відіграє стратегія інноваційного розвитку, яка має спиратися на механізми забезпечення економічної безпеки та відповідати цілям сталого розвитку.

Інноваційний розвиток, впровадження новітніх технологій та діджиталізація бізнесу, освіти та комунікацій вже стали трендом. Компанії прагнуть до інновацій з досить прагматичних причин, насамперед задля збереження та підсилення своєї конкурентної переваги. Проте інновації, що не інтегрують сталого розвитку своєї бізнес-стратегії, ризикують не отримати

належного фінансування чи необхідного партнерства. Глобальне масштабування та інвестиційна привабливість навіть самих амбітних та перспективних інноваційних проєктів будуть дуже обмеженими, якщо запропонована бізнес-модель не передбачає чіткої стратегії сталого розвитку. При цьому сам підхід до пошуку та створення таких бізнес-моделей сам по собі може бути інновацією і є надзвичайно затребуваним у світі.

Таким чином, необхідність досягнення цілей сталого розвитку підвищує попит на інноваційні підходи і рішення та стимулює їх подальший розвиток.

Проте інноваційний розвиток повинен відповідати цілям забезпечення економічної безпеки. Характерною особливістю безпекової ситуації в Україні у коротко- і середньостроковій перспективі є комплексний характер загроз, зумовлений поєднанням зовнішніх і внутрішніх факторів ризику. Реагування на такі загрози також має носити системний характер, що потребує ґрунтовних досліджень з різних галузей знань. Тому актуальність досліджень економічних та безпекових ризиків для сучасного бізнес-середовища не викликає сумнівів.

Так, поєднання досліджень у сфері інновацій, безпеки та сталого розвитку дозволить сформувати теоретичну базу для ефективного реагування на існуючі суспільні, економічні та безпекові виклики, що виникають перед конкретним підприємством, регіоном чи країною.

Статті, представлені у монографії, об'єднані спільною проблематикою та висувають на передній план питання розгляду тенденцій соціально-економічного розвитку на національному та міжнародному рівнях, теоретико-методичних та практичних аспектів функціонування підприємств в умовах сучасного бізнес-середовища, а також механізмів забезпечення економічної безпеки суб'єктів господарювання. Так, зокрема, розглядаються питання важливості використання інформаційних систем у бізнес-процесах, інвестиційної привабливості України, розробки глобальних логістичних стратегій, стратегії розвитку природних монополій в електроенергетиці України, діагностики інвестиційного та інноваційного потенціалу

підприємства, оцінки ризику та можливі напрями їх протидії, формування стратегії забезпечення економічної безпеки підприємства.

Монографія базується на матеріалах II-ї Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні стратегії економічного розвитку: наука, інновації та бізнес-освіта».

Представлена монографія призначена для широкого кола читачів: представників бізнесу, працівників місцевого самоврядування та державних службовців, науковців, викладачів, студентів.

Мусієнко В.О.,

*к.т.н., доцент кафедри економічної кібернетики
та управління економічною безпекою,*

Харківський національний університет радіоелектроніки

Образкова І.В.,

студент,

Харківський національний університет радіоелектроніки

МЕТОДИКА ВИБОРУ ОБ'ЄКТА ФІНАНСОВИХ ІНВЕСТИЦІЙ

Ринок цінних паперів охоплює ті економічні відносини, в рамках яких накопичення і заощадження за допомогою цінних паперів перетворюються в інвестиції. Основним завданням ринку цінних паперів є залучення інвестицій в економіку і створення умов для їх можливого перерозподілу. Ринок цінних паперів покликаний вирішувати такі актуальні завдання, як акумулювання грошових ресурсів з метою їх вкладення в перспективні проекти, обслуговування державного боргу та покриття бюджетного дефіциту, перерозподіл прав власності, регулювання фінансових потоків, хеджування фінансових ризиків. Фондовий ринок України відрізняється постійною мінливістю, характеризується як можливістю отримання доходів, так і ризиком значних збитків, тому учасники ринку можуть ефективно діяти в тому випадку, коли вони швидко і адекватно реагують на зміни фондового ринку, спираючись на сучасні підходи до аналізу та оцінки ринку цінних паперів.

Учені, що працювали в області аналізу фондового ринку та зробили значний внесок у розвиток теорії портфеля, широко відомі [1-5]. Разом з тим, необхідно відзначити, що ряд теоретичних і практичних питань, що стосуються методів аналізу фондового ринку, ефективності інвестицій в цінні папери, зокрема портфельних інвестицій, не отримали ще належного освітлення.

Відносна неопрацьованість у вітчизняній літературі названих проблем, а також їх значущість для вітчизняної економіки в цілому та для кожного

окремого індивідуального і інституційного інвестора, визначають актуальність даного напрямку дослідження.

Для успішної роботи на фінансових ринках необхідно постійно виконувати поточний і перспективний аналіз ситуації на ринках. Таке завдання виникає, перш за все, для вибору можливих напрямків інвестицій. В даний час існують різні напрямки аналізу фондового ринку, серед яких особливе місце займають фундаментальний і технічний аналіз. Вважається, що ці методи найбільш адекватно описують сформовану на ринку ситуацію. Гіпотеза ефективного ринку (efficient market hypothesis, ЕМН) стверджує, що ринок можна розглядати як велику кількість учасників, кожен з яких збирає, обробляє і поширює інформацію. В результаті проведення покупок і продажів у цих учасників формуються прогнози у вигляді ринкової ціни. Звідси робиться висновок, що в ринковій ціні відображена вся наявна інформація. Тому деякі фахівці вважають, що на підставі цієї гіпотези, пошук і аналіз додаткової інформації для прогнозування цін цінних паперів в майбутньому не приносять користі, тому що вся інформація, що має відношення до ціни, вже сконцентрована в їх поточних ринкових цінах. Методи технічного аналізу ґрунтуються на аналізі деякої ретроспективи зміни вартості цінних паперів. Однак українські цінні папери мають коротку ринкову передісторію, що не дозволяє використовувати дані методи в повному обсязі для прогнозування майбутнього руху цін і моментів часу укладення угод. В таких умовах актуальним є використання методики оцінки інвестиційної привабливості цінних паперів, що дозволяє використовувати наявну цінову статистику, спільно з методом фундаментального аналізу.

Особливістю методу фундаментального аналізу є те, що з його допомогою виробляється розгляд суті процесів, що відбуваються на ринку, вивчення причин, що викликають зміну економічної ситуації, виявлення при цьому складних взаємозв'язків між різними явищами, що відбуваються на досліджуваному ринку. Фундаментальний аналіз вивчає причини, що ініціюють

рух ринку. У повному обсязі фундаментальний аналіз складається з чотирьох етапів. Першим етапом фундаментального аналізу є макроекономічний аналіз, який досліджує ситуацію на ринку на основі вивчення кон'юнктури ринку і ряду макроекономічних показників. На цьому етапі аналізується велика кількість різних факторів, які впливають на зміну ситуації на ринку. Другий етап фундаментального аналізу (галузевий або індустріальний аналіз) дозволяє класифікувати галузі за стадіями розвитку та привабливості для інвестицій. Наступним етапом фундаментального аналізу є регіональний аналіз або вибір регіонів для інвестицій, відповідно до заздалегідь визначеними критеріями. Заключним етапом фундаментального аналізу є вироблення конкретної інвестиційної стратегії, виявлення недооцінених ринком цінних паперів, вибір напрямків інвестування, визначення тих підприємств, в цінні папери яких доцільно вкладення інвестицій. При проведенні аналізу підприємства оцінюють стан і перспективи розвитку менеджменту, організаційні та комерційні умови роботи, фінансове становище компанії, прогнозують майбутні прибутки при різних економічних умовах, оцінюють конкурентоспроможність підприємства. Очевидно, що виконавши фундаментальний аналіз на всіх основних етапах, вивчивши причини, що викликають зміну економічної ситуації, здійснюють вибір конкретної інвестиційної стратегії та напрямків інвестування.

Однак, сьогодні в умовах формування економіки знань, при проведенні заключного етапу фундаментального аналізу, при оцінці конкурентоспроможності підприємства, необхідно враховувати оцінку інтелектуального капіталу корпорації, що є джерелом конкурентних переваг. Адже інтелектуальний капітал є одним з найбільш важливих критеріїв для оцінки конкурентоспроможності сучасних підприємств. Тоді алгоритм вибору напрямку інвестування набуває такого вигляду (рис. 1).

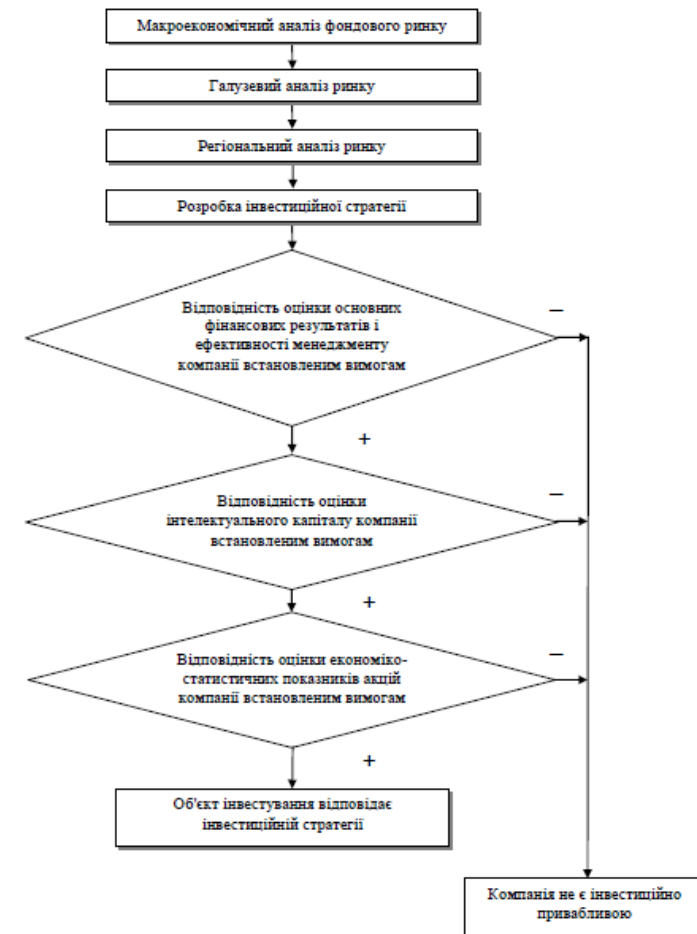


Рисунок 1 – Алгоритм вибору напрямку інвестування

Джерело: складено авторами

Інтелектуальний капітал забезпечує компанії стратегічні конкурентні переваги [6]. Для оцінки інтелектуального капіталу корпорації пропонується застосовувати коефіцієнт q-Тобіна. Як відомо, коефіцієнт q-Тобіна – це аналітичний коефіцієнт, що характеризує інвестиційну привабливість компанії, названий на честь американського економіста, лауреата Нобелівської премії з економіки. Дж. Тобін, взявши за основу модель рівноваги активів і провівши одночасно ретельний аналіз запасів цінних паперів, висунув концепцію «фактора q» – коефіцієнта, за допомогою якого виражається відношення ринкової вартості матеріальних активів до витрат на їх заміщення. Відомі різні підходи до обчислення коефіцієнта q-Тобіна. Пропонується використовувати підхід, за якого зіставляються ринкова капіталізація фірми і величина його чистих активів в ринковій оцінці. Отже, визначити коефіцієнт Тобіна можна як співвідношення ринкової ціни компанії до ціни заміщення її реальних активів. Розрив між цінами визначає інтелектуальний капітал компанії. У інвестиційно-привабливих компаній коефіцієнт Тобіна більше одиниці.

Важливою частиною цього етапу фундаментального аналізу є аналіз ринку цінних паперів і пошук тих компаній, ціни на акції яких будуть рости або тимчасово недооцінені. Такий метод аналізу виходить з того, що існують недооцінені і переоцінені ринком акції. Недооціненими акціями вважаються ті з них, ринкова ціна яких значно нижче їхньої внутрішньої вартості. Внутрішня теоретична вартість цінного паперу – це ціна, яку готовий заплатити конкретний інвестор на основі своєї, суб'єктивної оцінки можливості отримання вигоди від інвестиційних якостей цінних паперів. На цьому етапі аналізу:

- вивчається прибутковість акцій;
- аналізуються такі економіко - статистичні показники, як показник капіталізації, Market Capitalization, що визначає сумарну ринкову вартість акцій корпорації, причому зростання даного показника свідчить про сприятливі прогнози та очікування ринку;

- аналізується мультиплікатор доходів, PE Ratio, що визначає у скільки разів поточна ціна акції перевищує дохід, який вона приносить компанії, причому чим вище величина цього коефіцієнта в порівнянні з середньою його величиною на даному ринку, тим вище оцінка ринком цінних паперів корпорації і її акцій, і інші показники;

- розглядається практика управління компанією, ефективність менеджменту.

Отже, аналіз інтелектуального капіталу корпорації, що є одним з найбільш важливих критеріїв для оцінки конкурентоспроможності сучасних підприємств, - це найважливіший етап фундаментального аналізу фондового ринку, що дозволяє виробити конкретну інвестиційну стратегію, вибрати напрямок інвестування, визначити підприємства, в цінні папери яких доцільні інвестиції.

Перелік джерел посилання

1. Markowitz H. Portfolio Selection. Journal of Finance. 1952. No 7, pp. 77-91.
2. Tobin J. Money and Finance in the Macroeconomic Process. Journal of Money, Credit and Banking. 1982. Vol. 14, No. 2, pp. 171-204.
3. Недосекин А.О. Нечётко-множественный анализ риска фондовых инвестиций. СПб. 2002. 181 с.
4. Sharpe W.F. Investors and Markets: Portfolio Choices, Asset Prices, and Investment Advice. Princeton University Press. 2007. 221 p.
5. Бабинюк О. І. Моделювання оптимізації інвестиційного портфеля з урахуванням ризиків в умовах фінансової кризи. *Моделювання та інформаційні системи в економіці*: зб. наук. пр. Київ : КНЕУ, 2010. Вип. 81. С. 197-207.
6. Федуллова Л. І. Економіка знань: підручник. Київ: Інститут економіки прогнозування, 2009. 600 с.

Наукове видання

**СУЧАСНІ ЕКОНОМІЧНІ СТРАТЕГІЇ:
ІННОВАЦІЇ, БЕЗПЕКА ТА СТАЛИЙ РОЗВИТОК**

Колективна монографія

За загальною редакцією

доктора економічних наук, професора Т.В. Полозової
доктора економічних наук, професора І.В. Колупаєвої
кандидата економічних наук, доцента О.В. Мурзабулатової

Підп. до друку 19.11.21. Формат 60x84 1/16. Умов. друк. арк. 17,2.
Тираж 50 прим. Ціна договірна.

Віддруковано в типографії ФОП Андреев К.В.
61166, Харків, вул. Богомольця, 9, кв. 50.
Свідоцтво про державну реєстрацію
№ 24800170000045020 від 30.05.2003 р.
ep.zakaz@gmail.com
тел. 063-993-62-73



